

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 9 - 1959

(Tijdvak 1-9-'59 t/m 30-9-'59)

I N H O U D

I. <u>Communisme Internationaal</u>	blz. 1 - 6
Hoofdkenmerken van de "vreedzame co-existentie", ...	1
Ideologische en politiek-economische achtergronden	2
II. <u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties</u>	7 - 34
Partijbestuurszitting over de positie van de EVC-1958	7
Organisatorische wijzigingen in de CPN	8
CPN-afdeling Tilburg in moeilijkheden	11
Tien jaar CPN-filmdienst	16
Scholing in de partij	17
CPN-ers naar CPSU-scholing	19
Vriendschapsverenigingen	21
Activiteiten ANJV	22
Vredesbeweging	25
Vakbeweging; de plannen rond de EVC-1958	28
De staking in de grafische bedrijven	31
III. <u>Overige Groeperingen</u>	35 - 37
"Socialistische Werkers Partij" toont nog weinig activiteit	35
Verweer van de aangevallen "Pacifistische Socialis- tische Partij"	36
IV. <u>Vreemdelingen</u>	38 - 40
De Indonesiërs in Nederland	38

Overzicht stakingen in september 1959

Agenda

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL

De "vreedzame co-existentie"

Doel en begrenzing

Het bezoek, dat Chroestsjow op persoonlijke uitnodiging van president Eisenhower in de tweede helft van september 1959 aan de Verenigde Staten bracht, diende in aanzienlijke mate de communistische propaganda voor de vreedzame co-existentie. De toespraken, die de Sowjet-Russische regeringsleider op zijn rondreis door de Nieuwe Wereld afstak, accentueerden de noodzaak van de "peaceful competitive coexistence", ter vervanging van de "koude oorlog".

Over inhoud en strekking van deze door de communisten met zoveel klem aanbevolen vreedzame co-existentie heerst grote begripsverwarring. De berekende, rationele aard van de communistische "vredes"-doctrine heeft weinig of niets gemeen met het verlangen naar vrede, zoals dit leeft onder de brede massa. De marxistisch-leninistische regels bepalen ook hier de politieke en andere gedragingen van de communisten en hebben niets uitstaande met de idyllische vredessfeer, die bijvoorbeeld door de bijbelse allegorie van "leeuw en lam" wordt opgeroepen.

De communistische interpretatie

De vreedzame co-existentie naar communistische opvatting vertoont drie hoofdkenmerken, die elkander onderling sterk beïnvloeden:

1. Het vreedzaam naast elkaar bestaan van staten met een verschillend maatschappelijk stelsel;
2. het vijandig tegenover elkaar staan van ideologieën;
3. het wedijveren van economieën.

ad 1 - Kort voor zijn vertrek naar de Verenigde Staten stond Chroestsjow aan "Foreign Affairs", het bekende Amerikaanse tijdschrift voor buitenlandse zaken, een uitvoerig artikel van zijn hand af. Volgens hem maakte de Sowjet-Unie sedert de eerste dagen van haar bestaan de vreedzame co-existentie tot voornaamste principe van haar buitenlandse politiek.

De Sowjet-premier had met deze bewering formeel gelijk doch hij schiep er al terstond ernstig misverstand mee. In deze bijdrage voor het Amerikaanse tijdschrift suggereert Chroestsjow het bestaan van een soort leninistische traditie inzake de vreedzame co-existentie.

Zulks ten onrechte, want wat eertijds in Lenin's gedachtengang alleen maar een onbeduidend onderdeel was, hanteerde Chroestsjow nu als hoofdzaak.

De vreedzame co-existentie werd door Lenin afgedaan als een aan- gelegenheid van zeer beperkte en voorbijgaande aard, niet meer dan incidenteel voortvloeiend uit de noden en behoeften van de buiten- landse politiek van de jonge Sowjetstaat. Immers, Lenin's analyse van het imperialisme sluit een principieel gefundeerde vreedzame co- existentie geheel uit.

Nog vóór de revolutie van 1917 formuleerde Lenin zijn doctrine betreffende het imperialisme, dat hij de hoogste vorm van ontwikkeling van het kapitalisme noemde. Hij poneerde de stelling, dat imperialis- tische oorlogen (d.w.z. oorlogen tussen de kapitalistische landen) onvermijdelijk zijn. Zij zouden eerst voor goed verdwijnen met de vernietiging van het kapitalisme. Deze these werd vanaf haar ontstaan in de eerste wereldoorlog bijkans veertig jaren zonder onderbreking in alle communistische partijen geëerbiedigd als een onaantastbare waarheid. Stalin gaf nog in de herfst van 1952 categorisch te verstaan, dat ze onverkort haar geldigheid had behouden (Zie J. Stalin: "De economische vraagstukken van het socialisme in de Sowjet-Unie" - Pegasus Amsterdam 1952).

De bezwaren, die "sommige kameraden" tegen de houdbaarheid van Lenin's stelling hadden geopperd, gaf Stalin tamelijk uitvoerig weer - een voordien door hem weinig toegepaste tactiek - om ze daarna met tegenargumenten "onjuist" te verklaren.

Men zegt, aldus Stalin, dat de tegenstellingen tussen het socialisme en het kapitalisme sterker zijn dan die tussen de kapita- listische landen. Theoretisch, zo ging hij voort, was dat natuurlijk juist, ook al in het verleden, vóór de tweede wereldoorlog, die niettemin als een strijd tussen de kapitalistische landen onderling was begonnen. Terwijl het bij een oorlog tussen die landen slechts om het overwicht van deze of gene staat binnen het kapitalistische bestel ging, "staat bij een oorlog tegen de Sowjet-Unie onvoorwaar- delijk het bestaan van het kapitalisme zelf op het spel". De kapita- listen geloofden volgens Stalin zelf niet in hun alom gelanceerde beweringen over de agressiviteit van de Sowjet-Unie.

De kentering in de gedachtengang van Stalin kwam dus -gelet op het voorgaande- alleen tot uiting in zijn mening, dat de oorlogs- dreiging voor de Sowjet-Unie was verminderd, vanwege de in het

voordeel van het Sowjetblok veranderde internationale machtsverhoudingen. Theoretisch werd evenwel niets afgedongen op het leninistische standpunt, dat hij met klem van redenen handhaafde.

Beperkte mogelijkheden voor de vredesbeweging

Men zegt, aldus Stalin's verdere betoog, dat de stelling van Lenin, dat het imperialisme onvermijdelijk oorlog voortbrengt, als verouderd zou moeten worden beschouwd, omdat er thans machtige krachten in het volk zijn opgekomen, die de vrede beschermen en die zich keren tegen het gevaar van het uitbreken van een nieuwe wereldoorlog. Deze bewering noemde Stalin onjuist.

De vredesbeweging was zijns inziens te zwak om zich van een zodanige taak te kunnen kwijten. Hooguit kan zij een bepaalde oorlog (bedoeld werd een conflict van beperkte omvang) voorkomen. Zij heeft volgens Stalin niet ten doel het kapitalisme ten val te brengen en het socialisme te vestigen, "zij beperkt zich tot de democratische doeleinden van de strijd voor het behoud van de vrede". In dit opzicht onderscheidde de huidige vredesbeweging zich, naar Stalin vaststelde, van die tijdens de eerste wereldoorlog, welke "voor de omzetting van de imperialistische oorlog in een burgeroorlog" ijverde. Een ontwikkeling van de huidige vredesbeweging in die richting achtte Stalin bij een bepaalde samenloop van omstandigheden hier en daar mogelijk, "maar dat zal dan reeds niet meer de huidige vredesbeweging zijn, maar een op de omverwerping van het kapitalisme gericht beweging".

Deze uitweiding werd afgesloten met de nog steeds orthodoxe conclusie: "Om de onvermijdelijkheid van de oorlogen op te heffen moet men het imperialisme vernietigen".

Ombuiging van Lenin's stelling

In het verslag van partijsecretaris Chroestsjow aan het Xaste CPSU-congres van februari 1956 liet deze een ander geluid horen. Natuurlijk behoudt volgens hem de leninistische stelling, dat, zolang het imperialisme bestaat ook de economische grondslag voor het uitbreken van oorlogen aanwezig is, haar geldigheid. Maar, anders dan vóór de eerste en de tweede wereldoorlog, bestaan er thans machtige maatschappelijke en politieke krachten, die over geweldige middelen beschikken om te verhinderen dat de imperialisten een oorlog ontketenen

Met name noemde Chroestsjow daarbij de arbeidersbeweging in de kapitalistische landen en de vredesbeweging. Hierdoor bestaat er, zo stelde hij uitdrukkelijk, "geen door het lot beschikte onvermijdelijkheid van oorlogen". Wel blijft grote waakzaamheid geboden.

Deze door het XXste CPSU-congres aanvaarde visie betekent dus een ombuiging van de in 1952 nog door Stalin juist bevonden en opnieuw beleden opvatting van Lenin.

Kennelijk werd de Sowjet-leiding in de periode, die direct op de dood van Stalin volgde, geconfronteerd met talrijke moeilijkheden, waaruit alleen een "nieuwe aanpak" redding zou kunnen brengen onder meer om de Sowjet-Unie uit het isolement, waarin Stalin's buitenlandse politiek het land had gebracht, te bevrijden.

ad 2 - Chroestsjow houdt als pleitbezorger van de vreedzame co-existentie tussen staten onverminderd vast aan de onverzoenlijkheid van de communistische ideologie jegens andere wereldbeschouwingen.

Van drie door elkander heenspelende elementen wordt door Moskou echter onder geen beding afstand gedaan t.w.:

1. het beginsel van het proletarisch internationalisme;
2. de superioriteit van het communistische systeem;
3. het onder "de wedijver van de economieën" voortzetten en intensiever voeren van de propaganda voor het communisme in de niet-communistische wereld, bovenal in de achtergebleven gebieden, hetzij deze nog koloniaal, semi-koloniaal of reeds staatkundig zelfstandig zijn.

De CPSU heeft de laatste jaren opnieuw duidelijk stelling genomen tegen het gevaar van verwatering der marxistisch-leninistische principes.

De "Verklaring van de twaalf partijen"

De onverzoenlijkheid op ideologisch terrein bleek mede uit de inhoud van de "Verklaring van de bijeenkomst van vertegenwoordigers van de communistische en arbeiderspartijen der socialistische landen", die van 14 - 16 november 1957 te Moskou plaats vond.

Deze "Verklaring" huldigt enerzijds "het leninistische principe van het vreedzaam naast elkaar bestaan van de twee stelsels" (het socialisme en het kapitalisme), uitgewerkt in de besluiten van het XXste congres van de CPSU. Anderzijds wordt in dit document aangespoord

tot ideologische vastberadenheid, met name in de strijd tegen de agressieve imperialistische kringen in de Verenigde Staten, die met hun zogenaamde "politiek van kracht" naar de heerschappij over de meeste landen heten te streven.

De communistische ideologie -het marxisme-leninisme- versterkt de strijd tegen het imperialisme. "De communisten beantwoorden de pogingen van de reactionaire, imperialistische krachten om de opmars van de maatschappij naar een nieuw tijdperk te belemmeren met een verdere versterking van hun eenheid en saamhorigheid", aldus de Verklaring.

ad 3 - Aan de wedijver van de economieën, gelanceerd door het Sowjet-Chinese blok, ligt de principiële overtuiging ten grondslag, dat het communistische systeem ook zonder oorlog het kapitalistische stelsel zal overwinnen en overleven omdat het maatschappelijk superieur is. Chroestsjow zelf heeft aan deze mening bij talrijke gelegenheden uiting gegeven.

De recente campagne van het communistische blok -die het van ouds bekende parool "inhalen en voorbijstreven" nieuwe impulsen moet geven- werd in november 1957 door Chroestsjow ingeluid met een rede voor de Opperste Sowjet, die de veertigste verjaardag van de Oktoberrevolutie herdacht. De Russische regeringsleider voorspelde, dat de USSR binnen een historisch korte tijd (later gefixeerd op 7 à 10 jaar) de kapitalistische landen economisch zal voorbijstreven, al heeft zij nu nog een aanzienlijke achterstand op Amerika's productie, hetgeen hij met gedetailleerde cijfers toelichtte. China tracht in dezelfde tijd Groot-Brittannië in te halen.

Partijsecretaris Chroestsjow weidde op het XXIste buitengewone congres van de CPSU (januari-februari 1959) nader uit over deze "concurrentie". Hij sprak over de concrete taken van de Sowjet-economie, vastgelegd in het Zevenjarenplan 1959 - 1965.

Conclusie

De vreedzame co-existentie -zoals het communisme deze interpreteert- moet het Sowjetblok de waarborgen bieden, dat het zich ongestoord en militair zo min mogelijk bedreigd kan ontwikkelen. Deze co-existentie wordt thans beschouwd als de beste wijze om het Westen te overvleugelen en "het socialisme" over de gehele aarde te verbreiden.

-Ideologisch-

Ideologisch beschouwd heeft Moskou hierbij stellig een groot voordeel boven de vrije wereld. Terwijl het Westen zich heeft te onthouden van elke inmenging in de interne aangelegenheden van het Sino-Sowjetblok, beschikt de CPSU -en dus ook de USSR- in de "kapitalistische" landen over steunpunten in de vorm van de communistische partijen. Deze zullen er steeds naar streven de politiek van het eigen land zoveel mogelijk te beïnvloeden en in overeenstemming te brengen met de opvattingen en de belangen van de CPSU en de Sowjet-Unie.

Verhelderend is hetgeen de voormalige Democratische president-candidaat Adlai E. Stevenson te dien opzichte heeft opgemerkt in zijn boekje "Friends and Enemies - What I learned in Russia". In 1958 had hij een langdurig onderhoud met Chroestsjow, waarbij ook de vreedzame co-existentie ter sprake kwam. De auteur zegt hierover: "De vrolijke, kwieke en bekwame 'boss' Nikita Chroestsjow sprak met mij over betere Russisch-Amerikaanse betrekkingen en was het met mij eens, dat niet-inmenging in andere staten een goede start betekende. Maar zijn interpretatie scheen te zijn niet-inmenging door iedereen -uitgezonderd de USSR".

Indirect had de Sowjetpremier aan zijn gast Stevenson destijds te verstaan gegeven, dat wat er in de communistische wereld gebeurt een familie-aangelegenheid is, die buitenstaanders niet aangaat. Het onderdrukken van de revolte in Hongarije door het Sowjetleger werd kennelijk niet als inmenging beschouwd. De niet-communistische wereld behoorde zich daarentegen afzijdig te houden van gebeurtenissen binnen het socialistische kamp. Het "nieuwe maatschappelijke systeem" (i.c. het communisme), zo stelde Stevenson verder vast, buit intussen het nationalistische ontwaken en de sociale onrust overal uit en verbreidt ze van land tot land. Tot zover de reisindrukken van Stevenson.

Het is te verwachten, dat de economische krachtmeting tussen het "socialistische" kamp en het "kapitalistische" stelsel zich bovenal zal afspelen in de minder ontwikkelde gebieden, waarheen in toenemende mate kapitaalgoederen (o.a. fabrieksinstallaties) door het Sowjetblok zullen worden gezonden. Chroestsjow bleef onverminderd voorrang verlenen aan het versterken van de zware industrie, wat gunstige voorwaarden schept voor deze export. Dientengevolge dreigen vooral landen in Z.O.-Azië en in Afrika onder de invloed van de communistische economie te komen, ondanks de daar meermalen tot uiting gekomen aversie tegen de communistische ideologie.

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES

De CPN

Partijbestuurszitting over de positie van de EVC-1958

Op 17 en 18 september kwam het partijbestuur van de CPN bijeen, ter bespreking van het onderwerp "eenheid in de vakbeweging". Op 19 en 20 september daaraanvolgend, vond een algemene hoofdbesturenvergadering plaats van de bij de EVC-1958 aangesloten bonden. Op deze vergadering werd een door -voorzitter van de EVC-1958, tevens lid van het CPN-partijbestuur- ingediend voorstel aangenomen tot het in december 1959 bijeenroepen van een buitengewoon EVC-congres. Daar zal aan de orde gesteld worden "de omvorming van de EVC-1958 tot een centrum voor eenheid en klassenstrijd in de vakbeweging". Op dit besluit, dat in feite neerkomt op een opheffing van de EVC-1958, wordt onder hoofd Vakbeweging nader ingegaan.

De volgorde van de beide vergaderingen en het korte tijdsverloop daartussen zijn geen toevalligheden. Naar verluidt namen aan de op 18 september gehouden bijeenkomst van het partijbestuur ook enige daarin geen zitting hebbende EVC-bestuurders deel.

Gevoeglijk kan worden gesteld dat de beslissing van de hoofdbesturenvergadering van de EVC-1958 gedicteerd is door het partijbestuur van de CPN. Dit zette daarmede de beslissende stap om te komen tot het uitvoeren van het besluit van het 19e partijcongres (december 1958) betreffende de "eenheid van vakbeweging".

Door deze gang van zaken is, sterker dan ooit gedemonstreerd, hoe onderworpen en horig de EVC-1958 aan de partij is. Vooral tijdens en na de splitsing in de EVC is dit duidelijk aan de dag getreden.

Op de eerste dag van de partijbestuursvergadering hield de algemeen partijsecretaris een lange rede, die uitvoerig in "De Waarheid" van 18 september werd weergegeven. Na te hebben uitgeweid over de internationale politieke toestand, kondigde Paul de Groot c.m. aan, dat de partij onder de leuze "Voer Vrede en Vrijheid" de strijd zal aanbinden voor vernieuwing en verdediging van de democratie. Behalve op de PvdA zal de aandacht ook gericht moeten zijn op de PSP, waarvan de leiders zich presenteren als een beter soort anti-communisten, die vredelievende frasen gebruiken om het communisme beter te kunnen bestrijden dan de militaristische PvdA.

Deze tijd, aldus De Groot, eist van de partij nieuwe initiatieven, een frisse benadering van de massa. De partij moet de besluiten van het 19e congres uitdragen en ernstig werken aan de eenheid van de vakbeweging, niet alleen door op te komen voor de fusie van de EVC met het NVV, maar ook door de confessionele vakbeweging te bestrijden.

Een instructie om de op christelijke grondslag georganiseerde vakbeweging te bestrijden is nieuw. Tot heden gold het devies, dat de partij waar mogelijk ook aan de confessionele organisaties moest deelnemen om daar bij te dragen aan het verwezenlijken van de doeleinden van de arbeidersklasse.

Organisatorische wijzigingen

De CPN-leiding heeft kortgeleden enige maatregelen getroffen, verband houdende met de bezetting van de post van politiek-secretaris in de verschillende CPN-districten.

Aan het hoofd van de 17 districtsbesturen der CPN staan politiek-secretarissen, van wie een tiental in de voornaamste districten van partijwege werd gesalarieerd. Drie van hen hebben thans aanzegging gekregen, dat zij uit bezoldigde dienst worden ontslagen. Van de overige vrijgestelden blijven slechts drie functionarissen, waarschijnlijk uit de drie grootste CPN-districten Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, in hun oude functie van politiek-secretaris in het land gehandhaafd. De anderen worden teruggetrokken op het partijbureau. Aan hen zal als partij-instructeur de verantwoordelijkheid voor en de leiding over een aantal districten worden opgedragen. In feite betekent dit, dat zij in deze districten als toezichthouder van het partijbestuur gaan optreden.

Naar het zich laat aanzien beoogt de CPN-leiding met de genomen maatregelen -die de organisatorische structuur van de partij niet wezenlijk aantasten- een versteviging van haar greep op de verschillende districten.

De inkrimping van het aantal bezoldigde functionarissen leidt tevens tot bezuinigingen in de personeelssector, die gezien de altijd moeilijke financiële positie van de partij dringend nodig zijn.

In vrijwel de gehele Nederlandse pers is melding gemaakt van de maatregelen, genomen door de leiding van de CPN. Daarbij werd

algemeen de nadruk gelegd op het bezuinigingseffect daarvan. "De Waarheid" van 9 september publiceerde onder de kop "Nieuws uit de Moddermolensteeg": een artikel, dat in feite handelde over de strubelingen in de afdeling Tilburg der CPN. Daarin werd tevens fel gereageerd op de vermelde persberichten die "leugénachtige beweringen" van de "dollar-pers" werden genoemd.

Uitbuiting van agitatorische mogelijkheden

Het partijbestuur stelt de laatste tijd alles in het werk om de CPN te activeren, mede om aan de buitenwereld te laten zien, dat de partij nog altijd bestaat en dat met haar nog steeds rekening dient te worden gehouden. De partijleiding getroostte zich in die opzet grote inspanningen voor het welslagen van het Waarheid-zomerfeest.

De thans in het kader van de vrijere loonvorming tussen werkgevers en werknemers gevoerde onderhandelingen en de in verband daarmee door regeringsinstanties te nemen beslissingen bieden het partijbestuur goede mogelijkheden voor het voeren van agitatie. Dit verschaft aan de algemeen secretaris en zijn staf dan ook handen vol werk.

De partijfunctionarissen speuren ijverig naar tekenen van onrust in de bedrijven. Besloten vergaderingen - onder leiding van een of meer partijbestuurders - van partijleden, werkzaam in eenzelfde bedrijf of bedrijfstak, worden veelvuldig gehouden. Deze leden worden geïnstrueerd elke gelegenheid aan te grijpen om de arbeiders in beweging te brengen.

Paul de Groot zelf heeft een groot aandeel in de activiteit van het partijbestuur. In de afgelopen maanden verschenen vele artikelen van zijn hand in "De Waarheid". Meer dan ooit is de inhoud van het partijdagblad er op afgestemd de bedrijfsarbeiders tot het voeren van actie op te wekken.

In haar voortdurende pogingen om de Sowjet-Unie te populariseren ruime De Waarheid-redactie veel plaatsruimte in voor rapportages en beschouwingen over het jongste Sowjet-succes met de maanraket en het verblijf van Chroestsjow in de Verenigde Staten. Men acht grote publiciteit over deze gebeurtenissen ook van veel belang, omdat men verwacht daardoor het aanzien van het communisme in Nederland te zien toenemen. Het door Chroestsjow gelanceerde

ontwapeningsvoorstel en diens rede in de vergadering van de UNO zullen door de partij met spoed in brochurevorm worden uitgegeven.

In "De Waarheid" werden de vredesvrienden opgeroepen haar daartoe financieel in staat te stellen.

Streekconferentie

Op 13 september 1959 belegde de CPN te Assen een zgn. streekconferentie, waaraan vertegenwoordigers van de drie noordelijke partijdistricten deelnamen. Aan de orde werd gesteld het achterblijven van het Noorden des lands in de economische ontwikkeling. Als voornaamste woordvoerders traden op en Marcus Bakker, terwijl ook de tuin- en landbouwdeskundige van de CPN, aanwezig was. In telegrammen aan de Regering en de Staten Generaal werden maatregelen geëist om de "rampzalige ontwikkeling" in de drie noordelijke provincies te keren.

De conferentie besloot in een resolutie:

- 1) met alle kracht te streven naar de grootst mogelijke eenheid van de bevolking van het Noorden en daartoe in steden, dorpen en bedrijfstakken comité's te vormen, die de strijd moeten organiseren;
- 2) een orgaan te stichten, waarin de partij de problemen van het Noorden behandelt en dit op massale schaal te verspreiden;
- 3) streekmeetings te beleggen en deze voor te bereiden met o.m. filmvoorstellingen in de dorpen.

Tenslotte stelde de conferentie -die moet worden gezien als een poging van de CPN om de onrust in het Noorden van het land voor haar doeleinden uit te buiten- een uitgebreid en gevarieerd program van eisen op, dat in "De Waarheid" van 17 september werd gepubliceerd.

De derde dinsdag in september

In "De Waarheid" is dit jaar opvallend weinig aandacht geschonken aan de Troonrede en de Miljoenennota. Alleen in het nummer van dinsdag 13 september werd de miljoenennota kritisch maar niet diepgaand besproken. Zij werd een "begroting der reactie" genoemd. Daarbij werd de regering vooral verweten onvoldoende gelden te hebben uitgetrokken voor dringende zaken als de drooglegging van de Lauwerszee, de aanleg van tunnels onder het IJ, de woningbouw enz, onderwerpen die de partij als agitatie-object steeds weer naar voren brengt. Als nieuw geschenk voor de ondernemers heeft de regering,

- de afbraak-

de afbraak van de sociale voorzieningen in petto, aldus het partijdagblad. De Troonrede werd in "De Waarheid" slechts fragmentarisch weergegeven; critiek daarop werd niet uitgeoefend.

In afwijking van de gewoonte heeft de CPN dit jaar op Prinsjesdag (Rode Dinsdag) in de grote steder geen openbare vergaderingen belegd. In plaats daarvan werden de partijgenoten opgewekt tot deelname aan een extra colportage met "De Waarheid".

De Groot dreigt

Het was vóór de tweede wereldoorlog een normaal verschijnsel dat de leidende communisten zich in woord en geschrift te buiten gingen aan openlijke of bedekte bedreigingen aan het adres van politieke tegenstanders, "imperialisten, kapitalisten en hun slippendragers". Hun werd onveranderlijk voorgehouden dat, zodra de arbeiders de macht hadden veroverd, met hen zou worden afgerekend.

Afgezien van de weinig vriendelijke uitlatingen die niet lang geleden van partijwege nog over Gerben Wagenaar c.s. werden gedaan, vielen dergelijke geluiden na de bezetting vrijwel niet meer te beluisteren.

Paul de Groot bewees evenwel dezer dagen, dat een vos wel zijn haren maar niet zijn streken verliest. In "De Waarheid" van 11 september 1959 kwam de algemeen secretaris op tegen het door de directie van "Werkspoor" te Amsterdam verleende ontslag aan twee arbeiders, die hadden gemeend bij de korte werkstaking in dit bedrijf te Amsterdam op 20 augustus een zeer actieve rol te moeten spelen. Verwijzende naar het lot van vele Russische ondernemers tijdens en na de Oktoberrevolutie van 1917, schreef De Groot o.m.: "Zij (t.w. de directie van Werkspoor) zullen deze daad lang en bitter berouwen. De vuist van de proletarische gerechtigheid is hard geweest.. Misschien willen de heren van Werkspoor en alle andere heren, erkend en wel -(bedoeld zijn de leiders van de zgn.Uniebonden)- hierover eens nadenken... Eens komt ook hier de dag!"

CPN-bestuur Tilburg breekt met partijleiding

Geruime tijd geleden is een conflict ontstaan tussen het merendeel der bestuurders van de weinig **betekende** CPN-afdeling Tilburg en de secretaris van het partijdistrict Noord-Brabant. Het partijbestuur koos daarin de zijde van de districtssecretaris en de afdelingsbestuurders werden buiten spel gezet, met "royement uit de partij" in het verschiet.

Deze onenigheid stond aanvankelijk geheel buiten het conflict CPN-Bruggroep. Begin september jl. vonden de Waarheid-abonné's in Tilburg -ingevouwen in hun krant- een pamflet, uitgegeven namens het plaatselijke afdelingsbestuur, waarin dit bestuur scherp van leer trok tegen de partijleiding, het verzet tegen die leiding predikte en onverbloemd aansluiting bij de Socialistische Werkers Partij propageerde.

"De Waarheid" reageerde in haar nummers van 5 en 9 september op de haar eigen grove wijze op het optreden van de Tilburgse afdelingsbestuurders, die volgens het blad "voorheen met de justitie in aanraking zijn geweest en niets met de CPN te maken hebben". Het geval werd verder bestempeld als een "BVD-rel", aan de organisatie waarvan "zekere" A. Verreyt (oud-partijbestuurder CPN en thans lid van het partijbestuur der SWP) zijn medewerking heeft verleend. Het pamflet staat, zo oordeelde het CPN-dagblad, op "typisch Duits-katholiek niveau".

Het Tilburgse afdelingsbestuur gaf naar aanleiding van deze weinig vriendelijke opmerkingen in "De Waarheid" een tweede pamflet uit. In nette bewoordingen werd Paul de Groot er daarin o.m. op gewezen, dat de door hem nog steeds in toepassing gebrachte -van Stalin overgenomen- politiek op het XXste congres van de CPSU scherp is veroordeeld.

In een bericht, als "verklaring van de CPN-afdeling" Tilburg opgenomen in "De Waarheid" van 26 september, werd vervolgens bekend gemaakt, dat de samenstellers van de pamfletten niets te maken hebben met de leden van de afdeling Tilburg. Zij waren daarin alleen binnengedrongen om de leiding te desorganiseren. De afdeling heeft hen, aldus het bericht, inmiddels als partijlid geroyeerd. Hun optreden moest slechts dienen om "de stijgende autoriteit" van de partij in Noord Brabant te ondermijnen.

"De Brug" volstond -voorlopig?- met het in extenso overnemen van de eerste Tilburgse circulaire.

Uitval naar Joegoslavië

In "De Brug" van 10 september jl. komt een beschouwing voor over de korte werkstaking bij "Werkspoor" te Amsterdam op 26 augustus. Hierin wordt o.m. te kennen gegeven, dat de twee als gevolg daarvan door de directie van Werkspoor ontslagen arbeiders

in feite de dupe zijn geworden van de inblazingen van Paul de Groot, die hen tot "zonderlinge super-radical handelingen" had aangezet.

De Groot -die zich over deze ontslagkwestie in "De Waarheid" van 11 september al bijzonder geprikkeld had gevoeld- reageerde op deze beschuldiging daags daarna met een scheld-artikel onder de kop "De politie-penning getoond". Hoewel niet ondertekend is dit proza ongetwijfeld van hem afkomstig.

De Groot beschuldigt de "arbeidersvijandige Brugklanten" van het verlenen van hand- en spandiensten aan de Werkspoordirectie en haar bedrijfspolitie. Hij verwijt hun op het standpunt te staan, dat arbeiders, die een fout maken, ontslagen en gebroodroofd mogen worden.

Sinds de nederlaag bij de verkiezingen hebben de Brugklanten zich, aldus het Waarheidartikel, ontpopt als honderd procent Tito-Joegoslaven. Joegoslavië is het verzamelpunt geworden van alle renegaten en anti-communistische huurlingen en provocateurs. En wij nemen dan ook aan -zo gaat De Groot verder- dat Gortzak en Brandsen hun nieuwe methodes geleerd hebben tijdens de trainingscursus, die ze enige tijd geleden in Joegoslavië gevolgd hebben.

De reden van deze kennelijk ondoordachte uitval tegen Joegoslavië is niet duidelijk. Mogelijk was De Groot bij het schrijven van het aangehaalde artikel zó geprikkeld, dat hij zijn afkeer van de Joegoslavische communisten, die hij als de aanstokers van het revisionisme ziet, de vrije teugel liet. Hij heeft daarbij kennelijk uit het oog verloren dat zijn karakterisering van het Joegoslavië van heden wel eens niet de hoge instemming van Moskou zou kunnen genieten.

Paul de Groot als verzetsstrijder geëerd

"De Waarheid" van 14 september berichtte, dat de regering van de Duitse Democratische Republiek bij gelegenheid van de herdenkingsplechtigheid in het voormalige concentratiekamp Ravensbrück een groot aantal buitenlandse verzetsstrijders door het toekennen van een medaille heeft onderscheiden. Onder hen bevinden zich vijf Nederlanders, vrijwel alle bekende -de CPN getrouwe- communisten en met name ook Paul de Groot. Blijkens het Waarheid-bericht zijn betrokkenen niet alleen onderscheiden wegens hun deelname aan het verzet, maar ook omdat zij "vandaag nog actief zijn in de strijd voor vrede en vooruitgang".

Heinrich Rau, plaatsvervangend voorzitter van de ministerraad van de DDR, die de verzetsmedailles uitreikte, maakte er in zijn toespraak melding van dat zich onder de onderscheidenen ook bevond "zo'n vooraanstaande leider van de nationale verzetsstrijd van Nederland en de internationale arbeidersbeweging als Paul de Groot".

In het Brug-nummer van 24 september worden de namen van vier internationaal als vooraanstaande verzetsstrijders bekende buitenlanders genoemd, met daarnaast die van Paul de Groot. Spottend vraagt de redactie daarbij: "Wie hoort er in dit rijtje niet thuis?" Voorts vraagt zij -maar nu in ernst- of de partijleiding zich niet geschaamd heeft om, teneinde de twijfelachtige positie van De Groot wat meer fleur te geven, hem voor te dragen voor een verzetsonderscheiding. De waarde van de door de DDR verleende onderscheidingen is daardoor in de ogen van ieder, die iets van de verzetsstrijd in ons land afweet, sterk gedevalueerd, aldus "De Brug".

Zo dit artikel al niet van Henk Gortzak afkomstig is, dan is hij er als redacteur van "De Brug" toch verantwoordelijk voor. Hij kan uit hoofde van zijn vroegere positie in het partijbestuur geacht worden op de hoogte te zijn van de aard der relaties tussen de CPN en de DDR en de daaruit voortvloeiende praktijken.

De stelling, dat de CPN-leiding stem heeft gehad bij het opmaken van de voordracht voor de te onderscheiden Nederlanders, lijkt dan ook alleszins aanvaardbaar. Dat Paul de Groot niet zelf bij de uitreiking aanwezig was, behoeft nog niet te betekenen, dat het voor-nemen van het Oost-Duitse communistische bevind om ook hem met een medaille te vereren hem onbekend was. De mogelijkheid om met de DDR-regeringsinstanties in contact te treden stond bijvoorbeeld voor hem in mei jl. open, toen hij op een reis naar Praag ook Oost-Berlijn aandeed.

Na het verschijnen van de brochure "Beproefd in de strijd", bij gelegenheid van de verkiezingen in maart 1959, is de Oost-Duitse verzetsmedaille de tweede stap op de weg om de door de verguizing van Gerben Wagenaar vacant geworden plaats van CPN-verzetsheld nr één te doen innemen door Paul de Groot. Hij kan de regering van de DDR voor de hem daarbij verleende steun niet anders dan dankbaar zijn.

CPN-bijdragen in "Vraagstukken van Vrede en Socialisme"

Van tijd tot tijd -en in de ogen van de CPN-leiding mogelijk te zeldzaam- neemt de redactie van het te Praag verschijnende internationale communistische tijdschrift "Vraagstukken van Vrede en Socialisme" (verder hier aangeduid als "VVS") ook wel Nederlandse bijdragen op.

Dit was bijvoorbeeld het geval in het nummer van maart, waarin de CPN-secretaris Marcus Bakker schreef over het 19e CPN-congres (december '58) en in het juli-nummer -dat in de Nederlandse editie verscheen in augustus- waarin dezelfde auteur een artikel publiceert getiteld "De burgerlijke democratie in Nederland, zoals zij werkelijk is". Beschreef Bakker in zijn eerstgenoemde artikel onder meer de wijze, waarop de CPN intern met de "revisionistische groep" van Wagenaar c.s. afrekende, in het tweede artikel accentueert hij vooral de parlementaire nederlaag van de partij-oppositie als resultaat van de jongste Kamerverkiezingen (maart '59).

In het laatstgenoemde artikel keert Bakker zich allereerst fel tegen "de Nederlandse bourgeoisie", die naar zijn mening de aanval heeft geopend op de arbeidersklasse, waarbij de burgerlijke vrijheden worden aangetast. Als verschijnsel hiervan ziet Bakker o.m. het optreden van de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Infiltratie binnen de CPN en advertentie-afdrijving ten aanzien van "De Waarheid" noemt Bakker als voorbeelden van de methodiek van de B.V.D.

De Kamerverkiezingen van maart schildert hij eveneens als een aantasting van de Nederlandse democratie. Een van de hoofddoelen van de reactie met deze verkiezingen was -aldus het ietwat vreemde betoog van de schrijver- "de communistische vertegenwoordiging in het parlement teniet doen en de revisionistische groep Wagenaar aan een zetel helpen". Laatstgenoemde groep werd echter volledig verslagen -aldus Bakker- en verwierf geen enkele zetel. Met Paul de Groot acht hij dit -politiek gesproken- de grootste overwinning in het 40-jarig bestaan van de CPN. Enigszins in tegenspraak hiermee lijkt het betoog van de schrijver elders, dat de verkiezingen evenzeer een ernstige tegenslag voor de CPN waren. Daarbij blijkt hij te doelen op de stemmen, welke de "Brug-groep" wist te behalen en op het zetelverlies van de CPN, dat daaruit voortkwam. Vele kiezers waren naar Bakker's mening misleid: "zij zagen niet in, dat de revisionisten als loopjongens van de reactie optraden."

Tenslotte bepleit schrijver in zijn artikel vereniging van "alle democratische krachten" in Nederland tegen de aanvallen op de democratie.

De publicatie van de genoemde CPN-bijdragen in "VVS" is bovenal van belang, omdat het internationale communisme -geleid door de CPSU- zich daarmee andermaal schaart achter de CPN-leider Paul de Groot in diens strijd tegen de "revisionistische" groep Wagenaar, welke thans gestalte heeft gekregen in de Socialistische Werkers Partij (SWP).

"De Brug" (nr 8 van 10-9-59) reageerde op Bakker's jongste beschouwing in "VVS" met de snierende opmerking, dat hij opnieuw furore maakt "met een komisch artikel over de burgerlijke democratie in Nederland". De buitenlandse kameraden moeten daaruit op zijn minst genomen -aldus de auteur- de conclusie trekken, dat het in Nederland slechter leven is dan onder de Spaanse dictatuur.

Waar Bakker stelt dat de CPN nu voorwaarts kan gaan, bevrijd van revisionistische en sectarische smetten, wijst de schrijver in "De Brug" er op dat het revisionisme in de CPN nooit is aangetoond en het sectarisme daarin nog welig tiert.

10 jaar CPN-filmdienst

Een van de weinige objecten waarmee de CPN -ook in financieel opzicht- redelijk succes heeft is de partijfilmdienst. Dit filmkantoor, officieel "Radio Werkend Nederland-Filmdienst" geheten en gevestigd in het partijgebouw "Felix Meritis," Keizersgracht 324 Amsterdam werd in 1949 opgericht.

De filmdienst van de CPN, die tot primaire taak heeft het verzorgen van door de partij georganiseerde filmvertoningen, maar die daarnaast ook films aan derden verhuurt, heeft zich in de afgelopen tien jaar ontwikkeld tot een vrij belangrijk onderdeel van de partij. Het filmbezit omvat ongeveer 200 titels, voornamelijk 16 m.m. smalfilms. Van sommige films is ook een 35 m.m. versie beschikbaar. Het aantal bezoekers -zowel van de in als buiten partijverband uitgebrachte films- bedroeg in deze tien jaar naar schatting 2½ miljoen.

Voor het aanstaande winterseizoen kreeg de filmdienst de beschikking over een dozijn nieuwe films o.m. uit de Sowjet-Unie, Communistisch China en de volksdemocratische landen.

Teneinde het plaatsen van films in niet-communistische kringen te vergemakkelijken werkt de filmdienst in deze kringen onder de schuilnaam "Filmstudio Amsterdam", Cor Ruyshof 8, Amsterdam. Op dit adres is de leider van het instituut, , gevestigd.

De onlangs uitgekomen -goed verzorgde- catalogus van de Filmstudio Amsterdam doet niet vermoeden dat men met een instelling van de CPN te doen heeft. In het boekje, dat dit jaar in grotere oplage -enige duizenden exemplaren meer- verscheen, worden naast Oost-Europese ook films uit westelijke landen aangeboden. Bij de Oost-Europese films wordt in de meeste gevallen het land van herkomst niet vermeld.

In het nieuwe prospectus staat aangegeven dat tussenhandelaren een korting van 25% op de huurprijs van de films ontvangen. Kennelijk beoogt men hiermede een ruimere spreiding van de films te bereiken en de omzet te vergroten.

Financiële actie

De financiële actie, op het 30 augustus gehouden Waarheidzomerfeest aangekondigd (f 160.000,- voor partij en krant) is de afgelopen maanden nauwelijks op gang gekomen. Het is de bedoeling dit bedrag bijeen te brengen door de verkoop van zgn. donatieformulieren ter waarde van f 10,-, welk bedrag door middel van zegels met 50 ct per week kan worden betaald.

Naar verluidt zou de opbrengst van de actie 1958/1959 ongeveer f 175.000,- hebben bedragen; de gestelde taak was f 250.000,-. De CPN-leiding tracht op allerlei manieren middelen voor de berooide partijkas bijeen te brengen.

Evenals vorig jaar was "De Waarheid" aanwezig op het jaarfeest van l'Humanité (Meudon, 5 en 6 september 1959) met een stand, waarin Nederlandse kaas en souvenirs werden verkocht en die enkele duizenden guldens zou hebben opgebracht. Met de in bruikleen ontvangen Spoetnik-modellen uit de DDR, die eerder op het Waarheid-Zomerfeest waren tentoongesteld, richtte de CPN voorts in het partijgebouw "Felix Meritis" een vijf dagen durende expositie in, waarvoor een kwartje entree werd geheven.

Scholing

De CPN heeft de laatste twee jaar -mede tengevolge van het conflict in de partij- weinig aandacht besteed aan de scholing.

-Kennelijk-

Kennelijk acht de partijleiding nu het moment gekomen daarin drastisch verandering te brengen. Zonder twijfel is het daarbij de bedoeling de kennis van het marxisme-leninisme bij de partijleden van hoog tot laag weer eens duchtig op te frissen, maar in het bijzonder hen ervan te overtuigen dat de door Paul de Groot gevolgde politieke koers inzake het wegwerken van de "revisionistische" groep van Wagenaar c.s. de enig juiste is geweest.

Topkaderscholing

Enige jaren terug placht de CPN-leiding de cursisten van de topkaderscholing gedurende enige weken in een kamp onder te brengen en geheel van de buitenwereld te isoleren. Laatstelijk vond in 1955 een dergelijke cursus plaats in het vakantiecamp "Zonneschijn" te Loenen (Gld). Sindsdien leidde de partij haar topkader op in cursussen van zes weken, die te Amsterdam en Rotterdam werden gehouden. De laatste keer in het winterseizoen 1957/1958.

Thans is men in Amsterdam van start gegaan met een nieuwe scholingscursus voor topkaderleden, telkenmale gegeven aan kleine groepen functionarissen, die daartoe aan het normale partijwerk worden onttrokken. Deze cursus zal drie maanden duren en alle voor-
aanstaande partijfunctionarissen, onder wie alle partijbestuursleden, zullen er aan deelnemen.

De eerder genoemde politiek-secretarissen van enkele CPN-districten, die op het Amsterdamse partijbureau worden teruggetrokken, zullen als eersten deze speciale opleiding volgen.

Scholing in de districten

Ook worden thans voorbereidingen getroffen om een CPN-scholingsplan 1959/1960 op districtsniveau -zo nodig aangepast aan de regionale omstandigheden- te realiseren.

Hierover werd het volgende bekend:

- a. de normale basisscholing vervalt. In de plaats daarvan komt per afdeling eens in de maand een lezing, eventueel met filmvertoning, waaraan ook niet-partijgenoten kunnen deelnemen;
- b. eens in de veertien dagen wordt kaderscholing gegeven voor groepen (lagere) kaderleden uit buurten en bedrijven;
- c. voor verantwoordelijke districts- en afdelingskaderleden worden vier weken durende "avondschole" gehouden. Dit zal geschieden volgens een vast weekschema;

d. bij belangrijke gebeurtenissen zullen lezingen voor het gehele district georganiseerd worden.

CPN-ers naar CPSU-scholing

Voor het eerste sedert lange tijd -voor zover bekend de eerste maal na de tweede wereldoorlog- heeft de CPSU de CPN-leiding verzocht enkele partijgenoten voor deelneming aan een internationale politieke scholingscursus in Moskou aan te wijzen. Eind augustus zijn enkele Nederlandse communisten naar Moskou gereisd om gedurende circa een jaar deze CPSU-scholing te volgen. Bij de aanwijzing van de cursisten heeft de partijleiding haar keuze laten vallen op veelbelovende jongeren, die in de partij of de hulporganisaties reeds een min of meer vooraanstaande positie innemen.

Bijzonderheden omtrent de leerstof zijn niet bekend geworden, maar in ieder geval betreft het hier een politiek-ideologische scholing, die in groepsverband met andere buitenlanders wordt gegeven.

Het verschijnsel van het weer naar de Sowjet-Unie zenden van jonge communisten, die aldaar politieke scholing krijgen, is ook bij andere West-Europese partijen waargenomen. Mogelijk wil de leiding van de CPSU op deze wijze de band met de zusterpartijen buiten het Sowjet-blok versterken. Hierbij kan ook de gedachte voorzitten, dat indoctrinatie van jong kader van buitenlandse partijen in de toekomst een waarborg kan zijn tegen het ontstaan van al te sterk van de CPSU-leiding afwijkende opvattingen.

Buitenlandse reizen

Het aantal communisten dat de afgelopen zomer zijn vakantie in een land achter het IJzèren Gordijn doorbracht, was opmerkelijk groter dan in de voorgaande jaren. Naast leden van de landelijke partijleiding en een aantal politiek-secretarissen der CPN-districten heeft het partijbestuur dit jaar ook lagere functionarissen de gelegenheid geboden hun vakantie in een der Oost-Europese landen door te brengen.

De districtsbestuurder ( ) uit Kennemerland bracht in augustus een 14-daags bezoek aan de Sowjet-Unie. Andere districtsfunctionarissen ( ) uit Rotterdam, ( ) uit Amsterdam, ( ) uit Friesland) en zelfs een afdelingsbestuurder ( ) uit Zaandam) verbleven twee weken in Tsjechoslowakije.

Met het verstrijken van het seizoen liep het aantal dezer vacantiereizen van prominenten en mindere goden, die de CPN daarvoor had uitverkoren, sterk terug.

Behoudens nog een enkele "ontspanningsreis" bleven de reizen in september vrijwel geheel beperkt tot de uitzending van officiële delegaties naar communistische manifestaties buiten de landgrenzen.

Vier CPN-veteranen, dd. 15 augustus voor een vakantie naar de Sowjet-Unie vertrokken, keerden 14 september in Nederland terug. De partij heeft aan deze reis uit propagandistische overwegingen grote publiciteit gegeven. Reeds daags na hun terugkomst werden de loftuitingen der veteranen over hun verblijf in de USSR en hun enthousiaste verhalen over de succesvolle lancering van de Russische maanraket Loenik II in geuren en kleuren door "De Waarheid" opgediend. Het relaas van de oud-gedienden paste geheel in het raam van de berichtgeving van de communistische krant, die er op gericht is om de superioriteit van de Sowjet-Unie ook op dit wetenschappelijk terrein aan te tonen.

Een acht man sterke delegatie van "De Waarheid", geleid door partijbestuurder , woonde het Zomerfeest van de Humanité bij, dat 6 september te Meudon bij Parijs werd gehouden. De Nederlandse afgevaardigden kwamen voor dit bezoek in aanmerking ter beloning voor hun activiteiten voor "De Waarheid". Het CPN-partijbestuur werd vertegenwoordigd door Henk Hoekstra, lid van de dagelijkse leiding.

Gerrit Blom (CPN-districtsbestuurder te Amsterdam en secretaris van "Verenigd Verzet 1940-1945") vertoefde van 9-19 september in Oost-Duitsland in verband met de herdenkingsplechtigheid in het voormalige concentratiekamp Ravensbrück. Twee van de vijf Nederlanders, die bij die gelegenheid met een verzetsmedaille werden begiftigd, t.w. en , namen daar persoonlijk hun onderscheiding in ontvangst.

(plaatsvervangend partijbestuurslid),

(districtsbestuurder CPN Friesland) en (voorzitter CPN afdeling Anna Paulowna) vertrokken 24 september naar Peking om de CPN te vertegenwoordigen bij de viering van het 10-jarig bestaan van de Chinese Volksrepubliek. Opvallend is dat van deze delegatie geen prominente partijfunctionarissen deel uitmaken.

Vriendschapsverenigingen

Culturele uitwisseling tussen Nederland en de Sowjet-Unie

Begin september 1959 verscheen in verschillende Nederlandse dagbladen het bericht, dat de Nederlandse regering drie Russische hoogleraren had uitgenodigd in oktober van dit jaar naar Nederland te komen. Daaraan werd toegevoegd, dat deze regeringsbeslissing moest worden gezien als een eerste stap in de richting van het uitbreiden van de culturele contacten met de Sowjet-Unie. Van Nederlandse zijde zou echter de voorwaarde zijn gesteld, dat deze contacten niet via een communistische of semi-communistische organisatie zouden lopen.

"De Waarheid" beperkte zich tot de vermelding van de officiële uitnodiging en bracht in een twee-regelig commentaar onder de aandacht, dat het bezoek van de geleerden reeds een jaar geleden aan de orde was geweest. Wel vermeldde zij tevens de namen der geleerden, t.w. , en .

Enkele dagen later wijdde "De Waarheid" een uitvoeriger bijdrage - sterk emotioneel van toon - aan hetzelfde onderwerp. De schrijver van het artikel (vermoedelijk Joop Wolff) leidde uit de beweerde koerswijziging af, dat de Nederlandse regering - ver ten achter blijvend bij die van verscheidene andere westerse landen - eindelijk erkent, dat de politiek van de koude oorlog heeft gefaald. Vervolgens brengt hij de vereniging "Nederland-USSR" in het geding en stelt ter verontschuldiging van de status der vereniging, dat het onder de bedreigingen van officiële zijde met broodroof, verdachtmakingen, etc., alleen voor harde communisten mogelijk is geweest tot de vereniging toe te treden. Ondanks alle moeilijkheden die de vereniging in de weg zijn gelegd, is zij er in geslaagd een zeker contact tussen het Nederlandse en het Sowjet-Russische volk te leggen en op gang te houden. Een besluit van de regering om de culturele betrekkingen tussen beide landen te bevorderen moet daarom in de eerste plaats worden gezien als een overwinning voor de Vereniging "Nederland-USSR"

Het is niet uitgesloten, dat de leiding der vereniging zich niet geheel heeft kunnen verenigen met de inhoud van het artikel. De schrijver kan immers worden tegengeworpen, dat zonder enige uitlokking van reactionaire zijde, het communistische karakter van de

vereniging maar al te duidelijk aan de openbaarheid is prijsgegeven.

Het maandblad van de vereniging vermeldde voorts, dat de voorzitter van "Nederland-USSR", Theun de Vries, in augustus 1959 op uitnodiging van het bestuur der Vereniging "USSR-Nederland" een bezoek heeft gebracht aan de Sowjet-Unie en daar vraagstukken heeft besproken verband houdende met de culturele uitwisseling tussen beide landen. Vermoedelijk houdt deze publicatie eveneens verband met de eerder genoemde veronderstelde voorwaarde ten aanzien van komende culturele contacten met de Sowjet-Unie.

JEUGDBEWEGING

ANJV

In de loop van augustus heeft het hoofdbestuur van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond aan zijn districts- en afdelingsbesturen een werkplan voor de periode 1959-1960 toegezonden, waarin de verbetering en de versterking van de organisatie aan de orde worden gesteld. Behalve gegevens over de gebruikelijke, ieder jaar terugkerende ledenwerfcampagne, over de verbreding van het afdelingswerk, de scholing en uitbreiding van het sport- en culturele werk, bevat het ontwerp ook een aantal nieuwe plannen.

Bedrijfswerk

Het belangrijkste daarvan is wel dat het ANJV zich actief wil gaan bezig houden met de belangen van de werkende jeugd. Om dat te bereiken wil het hoofdbestuur op korte termijn een inzicht verkrijgen in de arbeidsvoorwaarden en de salariëring van jeugdige arbeiders. Op de leden rust de plicht zoveel mogelijk gegevens over deze materie te verschaffen. Ook is het verbond van plan bijeenkomsten met jongeren uit de bedrijven te organiseren teneinde gezamenlijk de daarin bestaande toestanden te bespreken. Voorts zullen in het ANJV-maandblad "Jeugd" vermeende misstanden aan de kaak worden gesteld.

Om deze activiteit voldoende te kunnen uitbouwen wordt het noodzakelijk geacht dat de ANJV-leden, die in bedrijven werkzaam zijn, naar buiten als zodanig optreden en al het mogelijke doen hun organisatie te populariseren. Bovendien wil het hoofdbestuur een campagne gaan voeren om alle ANJV-ers ervan te overtuigen dat zij lid moeten worden van een vakvereniging. Op deze manier hoopt men de ver-

langens van de communistische jeugdbeweging in het program van eisen der vakbeweging te doen opnemen.

In april 1960 zal het ANJV een landelijke conferentie over het werk in de bedrijven organiseren. De ervaringen van de afgelopen tijd zullen daar gecoördineerd moeten worden om de strijd voor een verbetering van de dagelijkse belangen der jongeren verder te kunnen ontwikkelen. Ook wil men er de grondslag leggen voor het opstellen van een aantal eisen, die op het eerstvolgende ANJV-congres besproken zullen worden.

ANJV-afdelingen op ambachtscholen

Voorts is het ANJV-hoofdbestuur van plan op ambachtscholen afdelingen te gaan oprichten. Men gaat daarbij van de gedachte uit dat deze scholieren nog maar twee jaar van hun intrede in het bedrijf verwijderd zijn en dat zij bij het voorbereiden van het bedrijfswerk een belangrijke rol kunnen spelen.

Opmerkelijk is de activiteit, die het ANJV ten aanzien van het bedrijfswerk wil ontplooien, te meer nu de communistische EVC-1958 van plan is zich zelf op te heffen en de leden naar het NVV over te hevelen. Voor wat de jongeren onder hen betreft krijgt het ANJV blijkbaar de taak hen op het politieke vlak in de communistische sfeer op te voeden. Voor het ANJV zelf is het een mogelijkheid de greep op de jeugd - die, gezien de resultaten in het verleden, vrij gering is - te vergroten.

Jeugdvrede manifestatie

In het plan de campagne wordt ook opening van zaken gegeven met betrekking tot de datum van de nog steeds niet gehouden jeugdvrede manifestatie. Zoals bekend moest deze manifestatie al tweemaal worden uitgesteld; de laatste keer tot eind 1959 (zie MO 7/8-1959). Het ANJV-hoofdbestuur heeft nu besloten de manifestatie op 10 januari 1960 in Amsterdam te laten doorgaan. Het zal een demonstratie moeten worden tegen de aanleg van atoombases hier te lande en vóór verkortin van de militaire dienstitijd. Hierop gelet doet het ontworpen programma wel wat wonderlijk aan. Een groot deel van de dag zal men zich bezig houden met sportevenementen, zoals een veldloop, een wandeltocht en volleybalwedstrijden. Voorts vinden een filmfestival, een rondvaart door de grachten, een dansfeest en een kranslegging bij

het Nationaal monument plaats. De organisatoren rekenen er op dat aan elk van de programmaonderdelen 500 à 700 personen zullen deelnemen. Ook ligt het in de bedoeling een discussiebijeenkomst te houden, kennelijk met andersdenkenden. Het ANJV heeft daar zelf blijkbaar niet al te hoge verwachtingen van, aangezien zij de belangstelling slechts op 75 deelnemers schat. Het plan is de dag met een fakkeloptocht te besluiten, waarna alle deelnemers - ca. 2000 personen - in Bellevue bijeen zullen komen.

Het hoofdbestuur wil de propaganda voor de manifestatie groots opzetten. Het is de bedoeling in oktober en november manifesten te verspreiden in een oplaag van 50.000 exemplaren. Voor wat de financiële aspecten betreft, wil het ANJV 2000 deelnemerskaarten à f 2,50 verkopen. In Amsterdam, de Zaanstreek en Kennemerland hoopt men bovendien door middel van een inzamelingsactie nog f 1200,- bijeen te brengen. Voorts zal overal met steunlijsten gewerkt moeten worden.

Organisatie

Volgens de statuten zou het eerstkomende, achtste ANJV-congres, in het voorjaar van 1960 gehouden dienen te worden. Gezien de op til zijnde campagnes acht het hoofdbestuur dit echter onmogelijk. Voorgesteld wordt het congres niet eerder dan Kerstmis 1960 te houden.

De ledenwerfcampagne zal in het teken staan van het 15-jarig bestaan van het verbond in 1960. Het hoofdbestuur hoopt er in te slagen met deze actie 850 leden aan de organisatie toe te voegen. Voorts wil men in een 7-tal plaatsen nieuwe afdelingen oprichten.

Naast de tot nu toe gebruikte vormen van scholing (scholingsgroepen die eenmaal in de 14 dagen bijeenkomen en studieweekends), is de dagelijkse leiding van het ANJV van plan cursussen aan nieuwe kaderleden te geven over de organisatie van het verbond.

In verband met de plannen van het ANJV om volgend jaar zomer zowel naar Oost- als Westeuropese landen vacantiereizen te organiseren, besloot het hoofdbestuur een jeugdtoeristenbureau op te richten. Voor wat de niet-communistische landen betreft, stelt het ANJV zich voor o.a. reizen naar de Olympische spelen, die in 1960 in Rome zullen plaatsvinden, voor te bereiden.

VROUWENBEWEGING

NVB-congres

Op 21, 22 en 23 november a.s. organiseert de Nederlandse Vrouwenbeweging haar 6e congres in het Minerva-paviljoen te Amsterdam. In tegenstelling tot de voorgaande congressen zal men zich nu niet voornamelijk bezighouden met organisatorische problemen. Het is de bedoeling ditmaal twee vraagstukken, namelijk het gevaar van de atoombewapening en de woningnood, door deskundige inleiders te laten belichten en daarover uitvoerig van gedachten te wisselen.

Het congres zal per gewest worden voorbereid, waarvoor zgn. contactdagen zullen worden gehouden. Door de verkoop van 3000 steunbonnen hoopt de NVB de voor het congres noodzakelijke financiën bijeen te brengen. Om de verkoop te stimuleren is hieraan een loterij verbonden, waarvoor zusterorganisaties in het buitenland prijzen beschikbaar stelden.

VREDESBEWEGING

De vredescampagne in 1959

Toen de Engelse premier in februari van dit jaar voor een gesprek met Chroestsjow naar Moskou reisde, kwam het Bureau van de Wereldvredesraad daar juist bijeen. De WVR kon zodoende de Sowjet-Russische verlangens ondersteunen, die in het gesprek tussen de beide staatslieden naar voren kwamen, o.m. het houden van een topconferentie en de "oplossing" van het Berlijnse probleem.

Ook tijdens de conferentie van de ministers van buitenlandse zaken te Genève, die - met een onderbreking van enkele weken - van mei tot augustus 1959 duurde, bleef de WVR aandringen op een zodanig vergelijk, dat daarin de verlangens van Moskou (West-Berlijn een vrij stad, de DDR, de Oost-Duitse republiek, een ook door het Westen erkende soevereine staat) goed tot hun recht zouden komen.

De voorstellen van de Sowjet-Unie hadden echter weinig kans van slagen en de spanning tussen Oost en West nam eerder toe dan af. Nadat de ministersconferentie onverrichterzake uiteen was gegaan, veranderde de WVR van tactiek, zich opnieuw voegende naar de gewijzigde Sowjet-Russische aanpak. Niet langer werd de nadruk gelegd op Oost-Duitsland en West-Berlijn, maar op de topconferentie alleen.

In de afgelopen weken zijn "pijnlijke" onderwerpen vrijwel geheel uit de communistische vredespropaganda geweerd. De voornaamste aanleiding daarvoor was wel het bezoek van Chroestsjow aan de Verenigde Staten. De ervaringen in dit land en de opvattingen van Chroestsjow over de Amerikaanse politiek zullen de toekomstige activiteit van de wereldvredesbeweging in hoge mate bepalen. Daar Chroestsjow's bezoek in het kader van een Russische actie "voor beëindiging van de koude oorlog" werd gebracht, behoeft het geen betoog, dat de zitting van het Presidium van de WVR, op 21 september in Praag, speciaal aan dit onderwerp was gewijd. De wereldvredesraad is van zins in dit verband een nieuwe massale campagne te voeren. Of bij deze actie ook het oude zeer (Duitsland en Berlijn) weer ter sprake zal komen, bleef nog in het vage en zal wel van de initiatieven van Moskou afhangen.

Van het plan van de Nederlandse Vredesraad om vredes-delegaties naar Genève te zenden is weinig terecht gekomen. Slechts één groepje uit ons land is er werkelijk geweest. Momenteel beperkt de vredesactie der communisten zich tot de handtekeningscampagne, uitgaande van het initiatiefcomité "Boodschap aan de Leiders der Vier Grote Mogendheden". Na de aankondiging van de ontmoeting tussen Eisenhower en Chroestsjow in Amerika ging dit comité aan de slag om adhaesiebetuigingen te verkrijgen voor "boodschappen", die in het belang van de vrede aan beide staatslieden werden gezonden. Ook hierin wordt aangedrongen op het beleggen van een topconferentie, het stopzetten van de proeven met kernwapens en het vormen van atoomvrije zônes.

In aansluiting op de protesten die de vredesbewegingen van verschillende Afro-Aziatische landen hebben aangetekend tegen de Franse atoomplannen in de Sahara, zond het Algemeen Bestuur van de NVR begin september een schrijven aan president De Gaulle met het verzoek de voorbereiding tot de kernproeven stop te zetten en het voorbeeld van de drie grote mogendheden te volgen.

Internationaal Ravensbrück-comité

Tijdens een internationale ontmoeting vond op 12 en 13 september jl. te Ravensbrück de plechtige onthulling plaats van een monument, opgericht ter nagedachtenis van de slachtoffers van het Naziregime op de plaats van het voormalige concentratiekamp. Onder de 50.000 aanwezigen bevond zich ook een Nederlandse delegatie van ruim honderd personen.

De presidente van het herdenkingscomité, de communiste
, wees in haar openingsrede op het gevaar van het Duitse militairisme en de uitrusting van het Westduitse leger met atoomwapens.

, bestuurslid van de "Ravensbrück-Vriendenkring", dankte namens de Nederlandse delegatie de regering van de DDR, die het gedenkteken had laten oprichten. De plechtigheid werd besloten met het afleggen van de gelofte alle krachten in te spannen voor het behoud van de vrede.

In het kader van deze herdenking heeft de regering van de DDR aan ruim honderd personen de verzetsmedaille uitgereikt.

* * *

VAKBEWEGING

De EVC-1958. Opheffing of naamsverandering?

De voornaamste ontwikkeling op het gebied van de communistische vakbeweging ligt deze maand uiteraard in de aankondiging dat de EVC-1958 zal ophouden te bestaan. Diverse dagbladen schreven hierover op 22 september, dezelfde dag dat "De Waarheid" een verklaring van het hoofdbestuur der EVC-1958 publiceerde.

Naar de letterlijke bewoordingen van deze "verklaring" staat het volgende te gebeuren:

Op 19 en 20 december 1958 houdt de EVC-1958 een buitengewoon congres, waar aan de orde wordt gesteld:

1. de omvorming van de EVC-1958 tot een centrum voor eenheid en klassenstrijd in de vakbeweging;
2. het door dit centrum uitgeven van vakbladen op brede schaal, met een gedegen voorlichting voor genoemde doelstelling, informaties over de loonstrijd, CAO-aangelegenheden en voorlichting op internationaal gebied over vakbondszaken;
3. het organiseren van de eenheid van actie, alsmede van de solidariteit indien de arbeiders genoodzaakt zijn het wapen van de staking te gebruiken en het NVV in gebreke blijft;
4. het instandhouden en verbeteren van het Bureau voor Rechtsbijstand voor alle arbeiders;
5. het ijveren voor internationale vakverenigingseenheid van WVV en IVVV;
6. het van het congres doen uitgaan van een oproep aan de leden van de EVC-1958 om tot de NVV-bonden toe te treden.

Nieuw - zij het niet direct verrassend - is in deze verklaring het voorstel tot "omvorming" van de EVC-1958 in een centrum, dat dan blijkbaar geen onderverdeling in bedrijfsbonden meer zou kennen. Dat door het centrum uit te geven bladen geen andere dan de geijkte propagandistische kost der thans bestaande EVC-1958-bladen zullen bevatten, ligt wel voor de hand.

Het voorstel de leden van de EVC-1958 te doen oproepen tot de NVV-bonden toe te treden, ligt geheel in de lijn van de tactiek welke de leiding van de EVC-1958 reeds sedert enige tijd volgt. Zo verklaarde zij b.v. in het april/mei-nummer van haar orgaan "Strijdend - Nederland"-

Nederland" bereid te zijn de EVC-1958 en bloc tot het NVV te doen toetreden. Op tal van EVC-1958-vergaderingen van de laatste tijd waren de geluiden over "fusie" met het NVV niet van de lucht. Er werd over gedebatteerd wat het beste zou zijn: individuele toetreding of toetreding per afdeling. Hoe weinig hierbij de realiteit in het oog wordt gehouden, blijkt o.m. uit het "geval" van de Plaatwellerij te Velsen. In diverse bijeenkomsten van CPN en EVC-1958 is (en wordt) de aanwezigheid van de "fusie" van EVC-ers en NVV-ers" die in april 1959 bij deze metaalfabriek zou hebben plaatsgehad als "lichtend voorbeeld" voorgelaten. In werkelijkheid echter heeft het Hoofdbestuur van de ANMB/NVV geen enkele der bij de Plaatwellerij werkzame EVC-ers, die zich als kandidaat-lid hadden aangemeld, tot zijn organisatie toegelaten.

Het voorstel om de leden van de EVC-1958 door het congres tot aansluiting bij het NVV op te roepen, in connectie met de beoogde "omvorming" der EVC-1958, maakt inmiddels de indruk dat de EVC-1958 thans alles op alles wil zetten om de gestelde doeleinden te bereiken.

Achter deze tactiek doemt de figuur van de CPN-leider Paul de Groot op. Naar zijn mening is in de Nederlandse verhoudingen het bestaan van een aparte communistische vakbeweging met een geringe aanhang niet bevorderlijk voor de communistische zaak. Hij beschouwt dat voortbestaan integendeel als een isolement, dat het "contact met de massa" in de weg staat.

Op het 19e partijcongres van de CPN, dat van 26 t/m 29 december 1958 te Amsterdam werd gehouden, stelde hij opnieuw in zijn congresrede "het werk in de vakbeweging" aan de orde. Aaneensluiting van communistische en socialistische arbeiders zou volgens hem het parool tegen de reactie moeten zijn. In dit verband kwam hij tot de uitspraak dat alleen hij communist is, die niet alleen lid is van de partij maar ook van een organisatie waarin zich de massa bevindt, in de eerste plaats een vakorganisatie. Naar communistische opvatting kan eerst met recht bij een vakverbond als het NVV van "massa-organisatie" worden gesproken. Dit neemt niet weg dat voor de communistische leiding de praktische moeilijkheid om eenheid te verkrijgen met een organisatie die dit niet wenst, thans niet minder groot is dan in 1958 of in voorafgaande jaren.

Het was tot dusverre dan ook de onmogelijkheid van het in de praktijk verwezenlijken van deze communistische doelstellingen waarop de "beste bedoelingen" van de handlangers van Paul de Groot strand-

den. De laatste wenst echter toch door te zetten. In de boezem van het partijbestuur der CPN werd kortgeleden dan ook beslist dat in principe op korte termijn een eind gemaakt moet worden aan het kwijnende bestaan van de EVC-1958. Er hebben hierover in de loop van september besprekingen plaats gehad tussen partijbestuurders en enkele leidende figuren uit de EVC-1958. Het bestuur der CPN en het secretariaat van de EVC-1958 vergaderden op 18 september met elkaar.

Reeds de volgende dag kwamen in het communistische partijgebouw "Felix Meritis" te Amsterdam de hoofdbesturen van de bij de EVC-1958 aangesloten bonden bijeen (Deze waren uiteraard reeds enige tijd tevoren geconvoceerd). De vergadering werd bijgewoond door 100 à 120 hoofdbestuursleden. Voorzitter poneerde de voorstellen zoals in de voorgaande zes punten samengevat. Hij gaf o.m. de volgende toelichtingen:

Getracht moet worden met het NVV-bestuur onderhandelingen te openen over de overgang van volledige EVC-1958-afdelingen naar het NVV. Het "centrum" moet bestaan uit de beste kameraden. Doch ook al degenen, die bij het NVV de deur gesloten vinden, blijven deel van het centrum uitmaken. Het centrum wordt pas opgeheven "zodra de vakbondsdemocratie in het NVV is hersteld" (waarmee de communisten o.m. bedoelen: zodra leden buiten hun besturen om vergaderingen kunnen bijeenroepen - b.v. van werknemers bij een bepaald bedrijf - ,die dan zelfstandig beslissingen nemen, bijvoorbeeld over het uitroepen van een staking, een overgangsphase naar een totale overheersing door communistische agitators).

deelde voorts mede dat er tot de datum van het buitengewoon congres niets aan de huidige organisatie zou veranderen. Wel is het de bedoeling de nieuwe plannen onder de leden te propageren.

Een meerderheid van de bestuurders die aan de discussie deelnam, schaarde zich achter Hartog. Hoe sommigen van hen een niet op feitelijkeheden gegrond optimisme aan de dag legden, tonen uitlatingen als de volgende:

De rechtse leiders van het NVV krijgen nog heel wat van ons te verduren; ze moeten er allemaal uit. - Bij aanvaarding van de voorstellen gaan we met reuzesprongen vooruit en vormen we de grootste machtsconcentratie, die de geschiedenis van de vakbeweging ooit heeft gekend. - Het ledental van het NVV loopt onrustbarend terug. Als wij niet snel ingrijpen, gaat het NVV te gronde.

Daartegenover gaven verschillende bestuurders er toch ook blijk van een dergelijke, overdreven optimistische visie niet te kunnen volgen. Zij verklaarden geen fiducie in de uitgestippelde koers te hebben en wezen er op dat het NVV communisten uit zijn rijen weert. Zelfs al zou het NVV zijn deuren niet sluiten, dan nog zouden veel leden van de EVC-1958 niet tot het NVV willen toetreden. De havenarbeiders te Rotterdam bijvoorbeeld zouden veeleer aansluiting zoeken bij het OVB. Deze bestuurders spraken dan ook de vrees uit dat een algemene oproep tot aansluiting bij het NVV (punt 6 van de congresvoorstellen) in veel gevallen alleen maar een bedanken voor de EVC tot gevolg zou hebben.

In zijn beantwoording van de discussie zeide dat de leiding van de EVC-1958 een overgaan p e r a f d e l i n g naar het NVV voor ogen staat. Persoonlijk toonde hij er zich niet geheel van overtuigd dat individuele toetreding tot het gestelde doel zou kunnen leiden. Mogelijk vreest hij, dat degenen, die individueel er in zouden slagen het NVV binnen te dringen, door beïnvloeding van hun nieuw vakbondsmilieu na verloop van tijd voor de communistische beweging verloren zouden gaan. Tenslotte wees hij er op dat zijn voorstellen geen opheffing doch een "omvorming" van de EVC-1958 beoogden.

Ondanks het feit dat verschillende bestuurders - zoals hierboven bleek - bezwaren tegen de voorstellen hadden ingebracht, waren er toch maar enkelen, die zich, toen het op stemmen aankwam, tegen verklaarden. Er is dus besloten dat de 6 punten aan een voor 19 en 20 december a.s. bijeen te roepen congres zullen worden voorgelegd.

In dit verband zij tenslotte aangetekend dat, geheel in tegenstelling tot de gepropageerde opheffing van de EVC-1958, het maandblad "Wij Bouwen" van de ABAB, de grootste bond van de EVC-1958, nog in zijn nummer van 14 september j.l. een campagne voor nieuwe leden voert.

Agitatie rondom de CAO voor de grafische bedrijven

Reeds kort na goedkeuring van de CAO voor de groot-metaalnijverheid (op 26 augustus) gingen enkele CPN-bestuurders er toe over contact op te nemen met in de grafische bedrijven werkzame CPN-leden, met het oog op eventuele acties bij de drukkerijen.

Op 11 september kwam een aantal bij de CPN aangesloten typografen te Amsterdam bijeen om te overleggen op welke wijze het in het

algemeen bij de typografen bestaande misnoegen over het uitblijven van een beslissing der Rijksbemiddelaars op de ontwerp-CAO het best kon worden uitgebuit. Besloten werd tijdens het weekeinde pamfletten onder het personeel van drukkerijen te verspreiden. Dit is inderdaad gebeurd. De gestencilde vlugschriften, ondertekend met "de typografen van Drukkerij Dijkman" (de drukkerij van "De Waarheid") verklaren dat bij niet goedkeuring van de CAO een staking voor alle typografen moet worden uitgeroepen, waarbij de arbeiders van de dagbladpers het voorbeeld kunnen geven.

In de namiddag van 15 september heeft het personeel van drukkerij Dijkman zijn kansschoon gezien. Er was die dag 's morgens namelijk bij enkele grote dagbladen een korte onderbreking van de werkzaamheden geweest. Het personeel van Dijkman bracht de persen tot stilstand en sommige stakers hebben daarna getracht de vakgenoten bij andere dagbladen te Amsterdam over te halen het gegeven voorbeeld te volgen. Zij kregen echter geen voet aan de grond. Aanvankelijk is het de bedoeling geweest dat de communistische drukkerij Heiermann de volgende dag (16 september) ook in staking zou gaan, doch vanwege het mislukken van de communistische actie werd besloten het werk aldaar normaal voort te zetten. De typografen van drukkerij Dijkman gaven op 16 september een pamfletje uit, waarin zij zeiden in overleg met de collega's van de andere dagbladen, indien nodig, opnieuw de strijd te zullen aanbinden.

Het College van Rijksbemiddelaars en dewerkgevers- en werknemersorganisaties in de grafische bedrijven hadden opnieuw een bespreking op 18 september. De dagbladen meldden daarover echter dat nog steeds geen overeenstemming was bereikt en op maandag 21 september een nader beraad zou volgen. Uit protest tegen deze gang van zaken hebben "de personeelscommissies" van een aantal Amsterdamse dagbladen hun vakgenoten op 19 september opgeroepen gedurende 24 uur het werk te staken, te weten van zondagavond 20 september te 20 uur tot maandagavond 20 uur. Hieraan is bij de dagbladen te Amsterdam algemeen gehoor gegeven.

De EVC-1958 kwam op 20 september met een pamfletje, waarin alle arbeiders uit andere bedrijven "die nog geen loonsverhoging kregen uitbetaald" maar meteen werden aangespoord het goede voorbeeld te volgen. In de krantenwijk te Amsterdam groeften op zondagavond 20 september enige honderden mannen tezamen. Bij de onderlinge gesprekken over de oorzaak van de staking werd nauwelijks iets bemerkt

van agitatie van de zijde der CPN en van de EVC-1958.

Op maandagochtend 21 september gaf de CPN een nieuwsbulletin met berichten over de typografenstaking uit (Er werden zowel gedrukte als gestencilde exemplaren verspreid). Uitdrukkelijk werd hierin medege-deeld dat "personeel en directie" van de drukkerij waar "De Waarheid" wordt gedrukt, aan de staking deelnamen. (Bij een vorige staking van typografen, precies driejaar geleden, op 21 september 1956, was "De Waarheid" wel verschenen, zij het met een twee-pagina's-editie. Het partijblad is hier toen, ook van communistische zijde, scherp over aangevallen. Overigens is ook dit nieuws-bulletin feitelijk een ver-kapte krant gebleken. Het behelsde n.l. ook het meest recente nieuws over Chroestsjow's Amerikaanse reis en voorts een bericht over invoer-ing van de 7-urendag in de Sowjet-Unie).

Het CPN-nieuws-bulletin vertelt triomfantelijk dat de bestuurders van de contracterende bonden, die de staking afkeurden, geen vat op de betrokken werknemers hebben kunnen krijgen. Ook werden diverse mel-dingen over uitbreiding van de staking tot grafische bedrijven buiten Amsterdam gedaan.

Niet-communistische deputaties van stakende grafici hebben in de nacht van zondag op maandag o.a. een bezoek aan Rotterdam gebracht. Zij slaagden er in bij enkele dagbladen het werk te doen neerleggen. Te Hengelo verscheen de "Twentse Courant" op maandag niet. In Zaandam staakten enkele drukkerijen.

De EVC-1958 heeft ook in meerdere steden pamfletten verspreid en getracht door persoonlijke contacten stakingen te bewerkstelligen. Te Utrecht mislukte dit geheel; te Wormerveer zijn echter enkele drukke-rijen in staking gegaan als gevolg van de activiteit van een klein aantal bestuurders en leden van CPN en EVC-1958.

In de hoofdstad hadden zich in de middag van 21 september enkele duizenden stakende typografen voor de krantenbureaux verzameld. Er werd overal druk gedebatteerd. Enkelen verklaarden zich vóór voort-zetting van de staking nu het eenmaal was gelukt zo'n groot aantal typografen tot een stakingsactie over te halen. Van communistische zijde is gepoogd in de debatten vat op de stakers te krijgen om voort-zetting van de staking te bewerkstelligen; voor zover viel na te gaan echter zonder succes. Op 22 september werd ook te Amsterdam het werk normaal hervat.

De dagbladen van 1 oktober brachten de beslissing van het Colle-ge van Rijksbemiddelaars: goedkeuring van de 7 cent loonsverhoging

per uur (4.3 %) en het invoeren van de verkorting van de arbeidstijd. "De Waarheid" van dezelfde datum schreef naar aanleiding hiervan o.m.: "Na de machtige staking op maandag 21 september ..... heeft de rechtse regering opnieuw het onderspit moeten delven".

In een artikel van zijn parlementaire redacteur, onder de kop "De kracht van de communisten", vermeldt "De Waarheid" van 1 oktober dat Paul de Groot in de Tweede Kamer de heer Romme, die de incenstorting van de communistische wereld had voorspeld, een bewijs van de levenskracht van de CPN heeft willen geven "mede naar aanleiding van het feit, dat de KVP-aanvoerder zich opgewonden had over de recente stakingen in de grafische industrie". De parlementaire redacteur van "De Waarheid" vervolgt, dat Paul de Groot verklaarde, dat na het "Jongens niet staken" van de katholieke leiders en die van PvdA en CNV alsmede van de regering, de communisten hebben gezegd: "Jongens, wèl staken". En dat hebben ze gedaan. Als er enig bewijs is dat de communistische partij niet is afgebrokkeld, dan is het dit, aldus De Groot.

* * *

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGEN

"Socialistische Werkers Partij"

De ontwikkeling in de jonge partij

Van de nieuwe "Socialistische Werkers Partij" is nog slechts weinig activiteit uitgegaan. Zulks wekt, gezien het feit dat de oprichting 12 juli plaats vond toen juist de vacantiетijd was aangebroken, geen verwondering. De laatste weken konden evenwel enige vooreringen in de uitbouw van de organisatie worden waargenomen. Dit geldt vooral voor Amsterdam, dat uit de aard der zaak het tempo der ontwikkeling van de partij zal moeten aangeven.

In het partijorgaan "De Brug" zijn inmiddels de discussies over de principes, waarop de SWP zich zal moeten baseren, op gang gekomen. Ook de commissies voor het ontwerpen van de statuten en voor het beginselprogram hebben zich aan de uitvoering van haar taak gezet.

In "De Brug" van 10 september komt onder de kop "Drieërlei sectarisme" een artikel voor dat in feite een klacht inhoudt over het gebrek aan belangstelling voor de SWP bij velen, die in de strijd van de groep Wagenaar c.s. een min of meer vooraanstaande rol hebben gespeeld. De schrijver, die, naar mag worden aangenomen, de opvatting van een niet onbelangrijk deel van de SWP-ers vertolkt, meent, dat de breuk met de CPN deze "kameraden" zoveel kracht gekost heeft dat zij de moed om opnieuw te beginnen niet kunnen opbrengen en hun teleurstelling afreageren met een ontspannend bioscoopbezoekje. Hij vertrouwt er evenwel op dat het bloed zal kruipen waar het niet gaan kan en dat deze mensen hun plaats in de arbeidersbeweging spoedig weer zullen innemen.

De auteur van het artikel dringt er bij hen die actief zijn voor de SWP op aan begrip te tonen voor diegenen, die een prachtige rol in de arbeidersbeweging zouden kunnen spelen maar thans nog niet in staat zijn het élan daarvoor op te brengen.

Overigens is de "vrije meningsvorming" wel het hoofdthema van de discussiebijdrage die in "De Brug" worden gepubliceerd.

"Pacifistisch Socialistische Partij"

Critiek in "Vrij Nederland" en antwoord daarop in "Bevrijding"

Op 15 augustus j.l. verscheen in "Vrij Nederland" een artikel getiteld "Opvallend samenspel tussen PSP en CPN", waarin een scherpe aanval is gedaan op de houding van de PSP-fractie in de Tweede Kamer i.v.m. de door de vertegenwoordigers van die partij verleende steun aan een door de CPN-er Marcus Bakker ingediende motie. De strekking van deze motie was dat de Kamer zich zou uitspreken over het met de Verenigde Staten van Noord-Amerika gesloten verdrag betreffende het militaire gebruik van kernwapens. Zonder de steun van de beide PSP-Kamerleden zou deze motie niet in behandeling hebben kunnen komen, aangezien de CPN zelf het daarvoor vereiste aantal van vijf handtekeningen niet kon opbrengen.

Ook andere bladen dan "Vrij Nederland" maakten in hun kolommen melding van het gebeurde. Daarbij beperkten deze zich over het algemeen tot het weergeven van de feiten.

In een enkel geval werd er op gewezen dat het hier ging om een in het Nederlandse parlement hoogst ongebruikelijke handelwijze, aangezien de niet-communistische afgevaardigden communistische acties geheel links plegen te laten liggen.

"Vrij Nederland" echter sprak o.m. over: spontane samenwerking tussen de drie in de Kamer overgebleven communisten en de twee niet kieskeurige heren van de PSP" - "nieuw bondgenootschap in de Kamer dat enig nader licht werpt op de geestelijke gesteldheid van de PSP" - "in opvallende mate over de grens gaan van althans de schijn op - houden van goede trouw" enz.

Stellende dat men weet wat men aan de CPN heeft, zoals men voor en tijdens de oorlog wist wat men aan de NSB had, kwam het blad tot de conclusie: "Het recente gebeuren in de Tweede Kamer heeft voor ons de twijfel weggenomen omtrent wat wij aan de PSP hebben".

Het artikel verwekte de nodige reacties, o.m. in de vorm van enige ingezonden stukken in "Vrij Nederland" zelf, waaronder er ook waren uit niet PSP-kringen. Zoals kon worden verwacht liet ook het PSP-orgaan "Bevrijding" zich in deze kwestie niet onbetuigd. In het nummer van 1er september 3e jaargang nr. 12, verscheen een antwoord van de hoofdredacteur . Deze stelde daarin dat het in wezen ging om het beslissingsrecht van de Volksvertegenwoordiging en

om de vraag of de democratie zal functioneren dan wel - als het op werkelijke beslissingen van leven en dood aankomt - zichzelf zal uitschakelen. Hij betoogde voorts dat het er niet om ging of men voor of tegen de communisten is en evenmin of men het eens is met de motieven die "de buitenlandse politiek van de CPN" bepalen.

Aan het slot van zijn artikel resumeert de hoofdredacteur van het PSP-orgaan nog eens het standpunt van de PSP t.o.v. de CPN als volgt: "De PSP wijst het communistische systeem principieel af doch weigert haar eigen gedragingen te laten bepalen door een negatief anti-communisme".

Hier moge er nog op worden gewezen dat de houding van de PSP-Kamerfractie geheel in overeenstemming is met het door de partij gevoerde beleid sinds zij haar intrede deed in vertegenwoordigende lichamen. Daarbij gold van meet af aan de stelregel, dat men communistische voorstellen zou steunen wanneer deze op zichzelf strookten met de desiderata van de PSP, zij het evenwel met uitdrukkelijke distanciëring van de communistische motieven.

* * *

HOOFDSTUK IV - VREEMDELINGEN

I N D O N E S I E R S

De R.I.-vertegenwoordiging in Nederland

De inkrimping van de Indonesische Vertegenwoordiging in Nederland werd geleidelijk aan doorgevoerd. In de loop van het laatste kwartaal vertrok enig personeel met diplomatieke status. Van de eertijds in Nederland aangestelde ambtenaren werd wederom een drietal ontslagen; een vierde "locale" kracht ging eigener beweging heen.

Na de "Bank Indonesia" zijn enkele onder de Vertegenwoordiging ressorterende instellingen, zoals het "Bureau Toezicht Schepenbouw" en de "Central Trading Cy", eveneens naar het buitenland overgebracht. In het kader van de economische boycott tegen ons land ontvingen enige hier gevestigde Chinese zakenlieden van de Indonesische Vertegenwoordiging de order naar Indonesië terug te keren. Waarschijnlijk om druk op de betrokkenen uit te oefenen, zijn hun Indonesische paspoorten, waarvan de geldigheidstermijn was verstreken, niet vernieuwd. Slechts met grote moeite gelukte het deze personen een respijt van 2 à 3 maanden te verkrijgen voor het regelen van de liquidatie hunner zaak in Nederland.

Het studentenprobleem

Met de uittocht van Indonesische studenten naar het buitenland is het niet zo vlot gelopen als het centrale bewind te Djakarta had verwacht. De Vertegenwoordiging in Den Haag heeft de daartoe strekkende regeringsorders geenszins krachtig uitgevoerd. In mei van dit jaar werd vernomen, dat de Indonesische minister van O.K. & W. een nieuwe regeling beoogde met betrekking tot de in het buitenland studerende Indonesische studenten. Waarschijnlijk is deze kwestie in de voorbereiding blijven steken.

De Indonesische verenigingen in Nederland, die een noodlijdend bestaan voeren, bleven non-actief. Als gevolg van de gang van zaken in Indonesië namen zij een in alle opzichten afwachtende houding aan.

De ingrijpende maatregelen, die Soekarno dd. 17 augustus jl. na zijn terugkeer in Indonesië bekend maakte, hebben bij de Vertegenwoordiging der Republiek in den Haag weinig reactie gewekt. Het hoofd van de diplomatieke vertegenwoordiging, , bepaalde zich er toe Soekarno's plannen als noodzakelijk te bestempelen.

-De herdenking-

De herdenking van de veertiende verjaardag der Republiek Indonesië is op 17 augustus in Den Haag door 800 à 900 personen, onder wie ruim 600 Ambonezen bijgewoond. De Indonesische kolonie in Nederland bestaat ruw geschat uit een kleine 7000 personen, niet medegerekend de Indonesiërs in de woonoorden der Ambonezen.

Ambonezen in Nederland

Uit de hiervoren vermelde grote deelname van Ambonezen zou men kunnen concluderen, dat de voorheen van de zijde der R.I. gevoerde propaganda toch wel resultaten in de Ambonese woonoorden heeft afgevoerd. Het aantal dezer deelnemers ging ver uit boven dat van vorig jaar. Uit diverse streken van ons land waren zij per autobus naar Den Haag gekomen.

Tot heden hebben zich echter geen andere Ambonese gezinnen dan die, verblijf houdende in het kamp Golflinks bij Arnhem, voor terugkeer naar Indonesië aangemeld.

De "woonoorden"

In het algemeen was het in de woonoorden der Ambonezen rustig. Naar buiten bleek weinig van de stille strijd, die politiek nog steeds onderling wordt gevoerd (RMS contra BPRMS).

In de afgelopen maanden hebben vertegenwoordigers der "Badan Perwakilan Republik Maluku Selatan" (BPRMS) de Ambonese woonoorden veelvuldig bezocht om nauwere contacten met de kampbevolking te leggen.

Tegenstanders van de BPRMS-leiding deden een schrijven uitgaan aan de bewoners van alle Ambonese woonoorden, waarin zij van een door hen opgerichte organisatie, met name "Persoma" (Persatuan Social Maluku) melding maken. De leidende figuren in "Persoma" zouden zijn te Amsterdam en te Utrecht.

Doelstelling is: verzet tegen de RMS-leiders in Nederland, alsmede verzet tegen de sociale verzorging door de Nederlandse regering.

De organisatie van Zuid Molukse jongeren, "Front Pemuda Maluku", toonde een geringe vergaderactiviteit; in de Dierentuin te Den Haag werd een "Ambon-avond" gehouden, waaraan een kleine tentoonstelling van Zuid-Molukse producten en foto's was verbonden.

Perhimpunan Indonesia (P.I.)

Het aantal communistische elementen onder de Indonesiërs in Nederland is in de loop der laatste jaren aanzienlijk gedaald. De meeste notoire communisten zijn naar hun land teruggekeerd of zetten de in ons land begonnen studie in het buitenland voort of gingen in het buitenland hun zaken drijven of werken.

Figuren als
e.a., die op hun wijze ijverden voor een communistische Indonesische Republiek, vertoeven niet meer in Nederland.

Hun vertrek uit ons land betekende voor de Perhimpunan Indonesia (P.I.) een geleidelijk meer kwijnend bestaan. Contact met de CPN had niet of nauwelijks meer plaats. De thans nog in ons land vertoevende Indonesiërs, die voorheen in het PI-bestuur zitting hadden en van wie destijds communistische activiteit uitging, zou men thans, een enkele uitzondering daargelaten, "verburgerlijkt" kunnen noemen. Hun communistische instelling verdween geheel of grotendeels met het vermeerderen van inkomsten dan wel om andere materiële redenen, soms wel door de invloed van sommige Nederlandse echtgenoten op hen.

In januari 1958 werd door de toenmalige bestuursleden in een bijeenkomst het plan geopperd de PI maar op te heffen. Zover is het echter nog steeds niet gekomen.

Zeelieden

Hoewel bijna alle Indonesische zeelieden, varende op de Nederlandse handelsvloot, lid zijn van de "Sarikat Buruh Pelabuhan dan Peladjaran" (SBPP) - een bij de communistisch gerichte Sobsi aangesloten vakbond - is Nederland niet meer hun operatieterrein. De activiteit is nagenoeg geheel verlegd naar Java, i.c. Tandjung Priok. Met de politieke scholing van de leden, onder leiding van de Sobsi, is het hoofdkwartier aldaar belast. De in Nederland verblijvende sectie-leiders bepalen zich slechts tot het innen van contributies.

* * *

Stakingsoverzicht september 1959.

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging vakbonden	Resultaat	No.
Isolatiebedr. Hertel & Co., Amsterdam.	Looneis van 5%.	EVC'58 stookte.	Geen.	1.
Rawl-matrassen- fabriek te Winschoten.	Verschil van mening over uitkering van tarieflonen.	Vertegenwoordi- gers v.d. 3 er- kende bonden en EVC'58 wendden zich tot direc- tie	Geen.	2.
NV Zagerij en Kistenfabr. F.L.Hofman, Amsterdam.	Protest tegen uit- blijven nieuwe CAO hout- en meubelin- dustrie.	EVC'58 stookte.	Geen.	3.
Textielbedr. N.J.Menko, Enschede.	Loongeschil.	Geen.	- - -	4.
A'dams dagbla- den, enkele in R'dam en één in Hengelo, benevens aantal handels- drukkerijen in A'dam, Den Haag, Wormerveer en Zaandam	Protest tegen uitblij- ven van goedkeuring nieuwe CAO voor de grafische bedrijven.	Wilde staking.	Geen.	5.
NV v.d.Schuyt- v.d.Boom-Stan- fries te Rot- terdam.	Looneis van 6%.	EVC'58 stookte.	Geen.	6.
NV Superfosfaat- fabr."Albatros", Rotterdam.	Loongeschil.	NVV, KAB en CNV bemiddelden.	Geen.	7.
M.J.Gerritsen "Solafabriek" NV te Zeist.	Protest tegen uit- blijven 5% loonsver- hoging.	NVV, KAB en CNV bemiddelden.	M.i.v. 30- 9-59 zou 5% loonsverh. worden uitge- keerd.	8.

V
o
l
g
n
o

Begin in vorige maand De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						
1. 31-8-1959	Staking duurde + 2½ uur																																				
2.	== van 10 tot 12 uur 185																																				
3.	== tot 13.15 uur 150																																				
4.	+ 1700 == van 11 tot 12.30 uur 15 wevers																																				
5.	==																					vlgs ruwe schatting + 2500															
6.																								+ 250		=====						75					
7.																									== tot 14 uur		175										
8.																													== tot		12.30						

A G E N D A :

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie</u>
24-28 okt.	3e Internat. Beroepsconf. VVI-Bouwvak	Boedapest	WVV
* 26-31 okt.	Congres FDGB (O-Duits Vak- verbond)	?	FDGB
oktober	Raadsverg. Internat. Democr. Vrouwen Fed.	Praag	IDVF
11-15 nov.	Internat. Studenten Vredes- conf.	Praag	IUS
20-23 nov.	Internat. conf. over geschied. van het verzet	Florence	FIR
* 21-23 nov.	6e congres Ned. Vrouwen Be- weging	Amsterdam	NVB
november	20e zitting Executief Comité WVV	?	WVV
2-4 dec.	8e zitting Administratief Comité VVI-Transport	?	WVV
* 19-20 dec.	Congres EVC '58	Amsterdam	EVC '58
* 10 jan. '60	Jeugd vredesmanifestatie	Amsterdam	ANJV
* 24-25 jan. '60	Congres SWP	Amsterdam	SWP
* april '60	Conferentie over bedrijfs- werk	?	ANJV
* Kerstmis '60	8e congres ANJV	Amsterdam	ANJV
* 1960	Wereldjeugdforum	Moskou	WFDJ
1960	7e Congres Internat. Ver. van Democr. Juristen	?	IVDJ
* juli of aug. '61	6e Internat. conf. partij- historici	?	Partij- instituten en comis- sies voor geschied.
1962	8e Wereldjeugdfestival	?	WFDJ en IUS

* = nieuw c.q. aangevuld.